

[SIGNALEMENT]

Nico Van Campenhout (red.), *De zoektocht van een katholieke intellectueel: Prosper Thuysbaert (1889-1965) en de vragen van zijn tijd*, Sint-Niklaas, Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas, 2011, 176 pp., ill. (Buitengewone uitgave van de Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas, nr. 24)

De Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas, en de bedrijvige Lokerse stadsarchivaris en medewerker aan ons tijdschrift, Nico Van Campenhout, hebben al in verschillende publicaties de herinnering levendig gehouden aan de Lokerse burgemeester Prosper Thuysbaert, *“een sequoia verdwaald in het Wase bos”*. Dit boek brengt de neerslag van een colloquium dat in november 2007 werd gehouden, in samenwerking met de Subfaculteit Geschiedenis en de Vakgroep Politicologie van de Leuvense universiteit.

Lieve Gevers beschrijft de overrompelende activiteit van de jonge Thuysbaert in de katholieke Vlaamse studentenbeweging. Blijkbaar bereidde de burgemeesterszoon toen al zijn politieke carrière voor.

Later schakelde hij moderne kunstvormen en bijzonder het toneel in om de godsdienst en de oude waarden te verdedigen, zoals Rajesh Heyninckx aantoonde.

Een uitvoerige bijdrage van Emmanuel Gerard situeert drie verwante, maar concurrerende pogingen tot concentratie, na de politieke aardverschuiving van de verkiezingen van 1936: een katholieke concentratie in de lijn van het door het episcopaat beroepen Congres van Mechelen, of een 'Vlaamse' zoals het weekblad *Nieuw Vlaanderen* bepleitte, of een rechtse concentratie zoals onder meer Gustaaf Sap voorstond. E. Gerard werpt nieuw licht op Thuysbaerts initiatief ter zake: dat doelde op een katholieke concentratie in Vlaanderen. Wanneer onmiddellijk daarna het bondgenootschap VNV-Rex een basis legde voor een rechtse concentratie, werd de katholieke partij hervormd en gesplitst om alsnog daartegenover een katholieke concentratie in Vlaanderen mogelijk te maken. Op nationaal vlak kon er geen enkele concentratie verwezenlijkt worden, maar de wazige idee bleef leven, en zou bij de gemeenteraadsverkiezingen van 1938 onder meer in Lokeren een toepassing vinden. Nico Wouters behandelt de impact daarvan op de collaboratie en op de naoorlogse restauratie in Lokeren. Hij stelt de vraag waarom de katholieke partij bij de gemeenteraadsverkiezingen van 1946 *"electoraal voordeel uit de bezetting"* haalde, zodat de CVP de absolute meerderheid behaalde en Thuysbaert burgemeester werd. *"In hoeverre ook de onhandige pogingen tot een lokale machtsgreep van sommige verzetsgroepen onmiddellijk na de bevrijding hierin een rol speelden, verdient nader onderzoek"*, stelt hij. In de uitgave door Wilfried Pauwels van rapporten van de Staatsveiligheid: *De Bevrijdingsdagen van 1944. De geheime rapporten van François Louis Ganshof* (Antwerpen, 1994) lezen we op 12 oktober 1944 over Lokeren: *"De misnoegdheid in de stad tegenover het [communistisch geleide] Onafhankelijkheidsfront is zo groot, dat men mag spreken van een werkelijke haat."*

Hilaire Liebaut, historicus en zelf ook oud-burgemeester van Lokeren, beschrijft heel uitvoerig de *"pioniersrol"* van burgemeester Thuysbaert, die door een dynamisch stedelijk beleid het armoedige, achterlijke Lokeren hoopte *"tot iets groots te doen uitbloeien"*. Hij zette zich aan de sanering van de huisvesting, aan een wetenschappelijk onderbouwde ruimtelijke ordening met beëindiging van de chronische wateroverlast, verbetering van de verkeersontsluiting, uitbreiding van het waterleidingsnet en het elektriciteitsnet, vermeerdering en kwalitatieve verhoging van de tewerkstelling, optrekking van het culturele peil... Gebrek aan medewerking was waarschijnlijk de hoofdreden waarom de zeventigjarige in 1959 plots ontslag nam, ontgoocheld ondanks zijn electoraal succes. Onder meer de werkloosheid had hij inderdaad niet kunnen doen dalen.

Tot besluit verklaart Louis Vos het optreden van Thuysbaert als *"een*

man met een roeping”, zoals de katholieke Vlaamse studentenbeweging van zijn generatie die had gevormd. Dus met een beklemtoning dat de intellectueel als leider moest optreden, niet alleen op godsdienstig en Vlaams gebied, maar ook in de aanpak van ‘het sociale probleem’.

[Lode Wils]
